

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
СУЧАСНА ПАРАДИГМА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
підготовки доктора філософії
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-наукової програми Фінанси і кредит

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента СУЧАСНА ПАРАДИГМА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ підготовки доктора філософії, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа та страхування*, за освітньо-науковою програмою Фінанси і кредит

Розробник: Стащук О. В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Олена СТАЩУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Очна (денна, вечірня) форми навчання		Вибіркова
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання
		Семестр 2-ий
		Лекції Денна 24 год
ІНДЗ:		Практичні (семінарські) Денна 28 год.
		Консультації Денна 12 год
		Самостійна робота Денна 86 год
Мова навчання	Форма контролю: іспит	українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: СТАЩУК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри-професор кафедри фінансів

Мобільний телефон: 05-674-85-78

E-mail: Staschuk.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Сучасна парадигма фінансової безпеки» належить до переліку нормативних компонентів циклу загальної підготовки доктора філософії за освітньо-науковою програмою Фінанси і кредит та спрямована на набуття новітніх знань щодо механізмів забезпечення фінансової безпеки держави та суб'єктів господарювання як складової національної безпеки та набуття вмінь із розробки рекомендацій щодо підвищення рівня фінансової безпеки та її окремих складових.

2. Пререквізити. До освітніх компонентів, вивчення яких передуює освітньому компоненту «Сучасна парадигма фінансової безпеки», належать: «Суспільні фінанси в умовах демократії» та базові знання з фінансів.

3. Постреквізити. Знання, отримані в процесі вивчення освітнього компонента, можуть бути використані під час написання дисертаційної роботи та під час написання та подання заявок на освітні та наукові гранти.

4. Мета і завдання освітнього компонента. Мета – розвинути та удосконалити комплексне уявлення щодо процесу управління фінансовою безпекою держави та суб'єктів господарювання, вироблення умінь відшукувати та ідентифікувати основні загрози фінансовій безпеці та її окремим складовим, розробляти конкретні рекомендації щодо подолання актуальних проблем фінансової безпеки держави та суб'єктів господарювання.

Основними **завданнями** вивчення освітнього компонента «Сучасна парадигма фінансової безпеки» є:

- з'ясування наукових основ фінансової безпеки, її складових та механізму її формування;
- ознайомлення із методологією фінансової безпеки;
- оволодіння знаннями про особливості ідентифікації та оцінювання загроз і ризиків фінансової безпеки держави та суб'єктів господарювання;
- розуміння взаємозв'язку й взаємозумовленості фінансової безпеки та системи національних інтересів;
- виокремлення рис, систем, умов, критеріїв, показників, організаційних форм та механізмів забезпечення фінансової безпеки держави та суб'єктів господарювання.

5. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких аспірант набуває в результаті вивчення освітнього компонента:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

ФК 1. Здатність проводити та представляти самостійні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання.

ФК 2. Здатність виявляти, ставити, вирішувати проблеми теоретичні та практичні проблеми та генерувати нові наукові ідеї в сфері суспільних фінансів та фінансової безпеки, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК 5. Здатність до здобуття глибоких обґрунтованих знань, зокрема засвоєння фундаментальних постулатів та парадигм, досліджень та розробок вітчизняних та зарубіжних науковців у сфері фінансів, банківської справи та страхування в сучасних умовах розвитку фінансової системи.

Програмні результати

ПРН 2. Формувати системний науковий світогляд та методологічні знання та особливості їх застосування при виконанні науково-дослідної та професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 5. Мати концептуальні та методологічні знання, достатні для виконання та представлення самостійних наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та високому професійному рівні.

ПРН 6. Вміти самостійно виявляти та досліджувати актуальні проблеми суспільних фінансів та фінансової безпеки, визначати механізми їх вирішення, а також застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи та страхування та у викладацькій практиці.

6. Структура освітнього компонента. ***Денна форма навчання***

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та світоглядні основи фінансової безпеки						
Тема 1. Світоглядні засади безпеки	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3,5 б)
Тема 2. Теоретичні та методологічні основи фінансової безпеки	14	2	4	7	1	О, РЗ/К, Т (3,5 б)
Тема 3. Концептуалізація фінансової безпеки держави	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3,5 б)
Тема 4. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3,5 б)
Тема 5. Теоретико-методологічні основи фінансової безпеки суб'єктів господарювання	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3,5 б)
Разом за модулем 1	62	10	12	35	5	17,5 балів
Змістовий модуль 2. Дослідження складових фінансової безпеки						
Тема 6. Бюджетна безпека: теорія та практика	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3 б)
Тема 7. Боргова безпека держави	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3 б)
Тема 8. Фінансова безпека страхового ринку	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3 б)
Тема 9. Безпека грошово-кредитного сектору економіки	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т (3 б)
Тема 10. Безпековий вимір валютного та	12	2	2	7	1	О, РЗ/К, Т

фондового ринку						(3 б)
Тема 11. Інвестиційна складова фінансової безпеки	13	2	2	8	1	О, РЗ/К, Т (3 б)
Тема 12. Фінансова безпека суб'єктів господарювання	15	2	4	8	1	О, РЗ/К, Т (4,5 б)
Разом за модулем 2	88	14	16	51	7	22,5 бали
Модульна контрольна робота 1						30 балів
Модульна контрольна робота 2						30 балів
Всього годин/Балів	150	24	28	86	12	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до практичних занять, опрацюванні лекційного матеріалу, аналізу запропонованих до вирішення проблем та кейсів, рекомендованої літератури, питань, винесених на самостійне вивчення.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Аспірант зобов'язаний відвідувати заняття відповідно до встановленого розкладу, адже відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За кожен тему з дисципліни аспірант повинен отримати оцінку. Якщо здобувач освіти був відсутній, то оцінка враховується як «0 балів». У випадку незадовільної підсумкової оцінки аспірант може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем практичного заняття, на якому він був відсутній, або перездати якусь тему).

Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Ідеї для написання власного проекту мають бути власними та оригінальними.

Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в тому числі з використанням мобільних гаджетів), втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки "Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату".

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Письмові роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Аспірант повинен здавати роботи в визначені викладачем терміни.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику та обсяг навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus, Дія.Освіта, Культура та Креативність або інших ресурсах.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форми поточного та підсумкового контролю: усне опитування (експрес-опитування), тести, кейси, підсумковий контроль у формі іспиту.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на екзамен, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за екзамен (максимум 60 балів).

Якщо аспірант успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання, він має можливість отримати 100 балів виконуючи поточні завдання.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав за іспит менше, ніж 60 балів, він складає іспит під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази.

Питання до іспиту

1. Основи філософії безпеки.
2. Безпека: еволюція філософського, соціологічного і релігійного сприйняття.
3. Культурологічний і психологічний аспекти безпеки.
4. Історичні аспекти розвитку фінансової безпеки
5. Інституційне забезпечення фінансової безпеки в країнах ЄС та в Україні:
порівняльний аспект
6. Досвід забезпечення фінансової безпеки у країнах ЄС (країна на вибір).
7. Фінансова безпека держави та підприємства: особливості взаємозв'язку.
8. Фінансова безпека в умовах глобалізації.
9. Нормативно-правове забезпечення фінансової безпеки в Україні.
10. Методологія дослідження фінансової безпеки.

11. Сутність фінансової безпеки держави.
12. Складові фінансової безпеки держави.
13. Загрози фінансовій безпеці держави.
14. Сутність, принципи та функції механізму забезпечення фінансової безпеки держави.
15. Методичні підходи до оцінки стану фінансової безпеки держави.
16. Сутність бюджетної безпеки держави.
17. Індикатори бюджетної безпеки держави.
18. Загрози бюджетній безпеці держави.
19. Оцінювання рівня бюджетної безпеки держави.
20. Сутність боргової безпеки держави.
21. Загрози і ризики боргової безпеки держави.
22. Механізм забезпечення боргової безпеки держави.
23. Поняття страхового ринку та його роль у системі фінансової безпеки держави.
24. Загрози фінансовій безпеці страхового ринку.
25. Методика оцінювання безпеки страхового ринку в Україні.
26. Поняття грошово-кредитного ринку та його місце в системі ринку капіталу.
27. Роль грошово-кредитного ринку в економіці та його вплив на фінансову безпеку держави.
28. Безпека банківської системи.
29. Загрози фінансовій безпеці комерційних банків.
30. Індикатори оцінки стану фінансової безпеки банківської системи і діяльності комерційних банків.
31. Вплив валютної політики на економіку держави.
32. Поняття, загрози, критерії та індикатори оцінки валютної безпеки держави.
33. Перспективні напрями забезпечення валютної безпеки України.
34. Поняття та загрози фінансової безпеки фондового ринку.
35. Організаційно-методичні аспекти управління фінансовою безпекою фондового ринку.
36. Проблеми та перспективи забезпечення фондової безпеки України.
37. Поняття інвестиційної безпеки та її місце в структурі економічної безпеки держави.
38. Загрози інвестиційній безпеці держави.
39. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави.
40. Поняття та місце фінансової безпеки суб'єктів підприємництва в системі економічної безпеки держави.
41. Фінансова нестабільність підприємств як головна загроза їхній фінансовій безпеці.

42. Критерії та індикатори рівня фінансової безпеки підприємств.

43. Теоретична концептуалізація механізму управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання.

44. Методологічні аспекти управління фінансовою безпекою суб'єктів підприємництва.

45. Методичні підходи до ідентифікації загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємництва.

46. Технологія застосування оцінювально-аналітичної та моніторингової систем фінансово-економічної безпеки.

47. Напрями дотримання бюджетної безпеки в умовах війни.

48. Безпека грошового обігу та інфляційна безпеки в умовах воєнного стану в Україні.

49. Чинники формування безпечного рівня державних запозичень в Україні.

50. Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці України.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відм	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Стацук О. В. Сучасна парадигма фінансової безпеки : конспект лекцій для здобувачів освітнього-наукового рівня «доктор філософії» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Луцьк : «Вежа», 2021. 124 с.

2. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т. Київ: УБС НБУ, 2014. Т. 1: Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. 831 с.
3. Стащук О. В. Сучасна парадигма фінансової безпеки акціонерних товариств: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 398 с.
4. Кобля С. О. Економічна безпека підприємства: етимологія та еволюція поняття. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=76365>
5. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України: затв. наказом М-ва економіки України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=08U1H409F0&abz=F2GDT>

Додаткова

1. O. Stashchuk, A. Vitrenko, O. Kuzmenko, H. Koptieva, O. Tarasova, L. Dovgan (2020). Comprehensive system of financial and economic security of the enterprise. *International Journal of Management*. Volume 11/ Issue 5, May 2020. Pp. 330 – 340 (Scopus)

2. Коленда, Н. В., Матвійчук, Н. М., Черчик, Л. М., Наконечна, Г. Я., & Кумар, А. (2021). СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(35), 79–85. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.221797>

3. Карлін М., Проць Н., & Проць В. (2020). РОЛЬ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В СИСТЕМІ ДОТРИМАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ПРИ ФІНАНСУВАННІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(34), 358–365. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215571>

4. KHOMIUK N., BOCHKO N., PAVLIKHA N., DEMCHUK A., STASHCHUK O., SHMATKOVSKA T., NAUMENKO N. (2020) ECONOMIC MODELING OF SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT UNDER THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION: A CASE STUDY OF UKRAINE. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development* Vol. 20, Issue 3, 2020. P. 317 – 332. URL: http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.20_3/Art37.pdf (Scopus)

5. Stashchuk O., Shmatkovska T., Dziamulych M., Nikolaeva A., Mostovenko N., Zabedyuk M., Ishchuk L. (2020). Assessment of joint stock companies finance security risks in Ukraine. *Accounting* 6 (2020) 1181–1192. URL: http://m.growingscience.com/ac/Vol6/ac_2020_132.pdf